

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. K.**, bývajúceho v T., zastúpeného JUDr. P. K., advokátom v B., proti žalovaným **1/ M. D.**, bývajúcemu v T., **2/ Ing. D. B.**, bývajúcej v T., **3/ Ing. L. D.**, bývajúcej v T., zastúpených Advokátskou kanceláriou P.P., s.r.o., so sídlom v T., v mene ktorej koná advokát JUDr. Ing. P. P., **o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 10 C 45/2009, o dovolaní žalovaných 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 11. januára 2011 sp. zn. 9 CoD 40/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaných 1/ až 3/ **o d m i e t a .**

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trnava rozsudkom z 21. januára 2010 č.k. 10 C 45/2009-100 určil, že dôvody vydedenia žalobcu poručiťom Ing. I. D., narodeným X., zomrelým X., v listine o vydedení napísanej a podpísanej poručiťom dňa 6. apríla 2007 nie sú dané. Žalobcovi nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal zo zistenia, že poručiť v listine o vydaní spísanej 6. apríla 2007 vylúčil z dedenia žalobcu z dôvodu, že žalobca o poručiťa trvalo neprejavoval opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať. Pri zisťovaní, či bol naplnený dôvod vydedenia, súd vzal na zreteľ vzájomný vzťah poručiťa a žalobcu. Zistil, že otcovstvo poručiťa k žalobcovi bolo určené v konaní pred súdom, v ktorom poručiť popieral otcovstvo. V konaní o zvýšenie výživného na žalobcu poručiť uviedol, že sa skutočným otcom žalobcu nikdy cítiť nebude a jeho záujem o žalobcu sa končí platením výživného. Poručiť sa so žalobcom počas života nestretával, ich dve stretnutia boli náhodné.

Súd nezistil, že by sa poručiteľ o žalobcu z vlastnej iniciatívy zaujímal, mal k žalobcovi odmietavý postoj – nepovažujúc ho za svojho syna. Svoj postoj poručiteľ nezmenil ani po poslednom náhodnom stretnutí so žalobcom, ktorý sa s ním snažil nadviazať bližší kontakt – pozvaním na ďalšie stretnutie. Žalobca ako maloletý podľa súdu nemal reálnu možnosť prejavovať skutočný záujem, keďže poručiteľ nestál o vzťah so žalobcom. Ich vzťah bol formálny, založený na priamom príbuzenstve, bez akejkoľvek citovej väzby; správanie žalobcu k poručiteľovi súd neposúdil ako dôvod vydedenia v zmysle § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka a žalobe vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovaných 1/ až 3/ Krajský súd v Trnave rozsudkom z 11. januára 2011 sp. zn. 9 CoD 40/2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.); žalovaným 1/ až 3/ uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania 74,61 €. V podrobnostiach odvolací súd odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa. Na doplnenie uviedol, že aj podľa judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o neprejavení opravdivého záujmu o poručiteľa v zmysle § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka nejde v prípade, ak nezáujem potomka bol v značnej miere vyvolaný samotným poručiteľom (viď rozsudok NS SR sp. zn. 1 Cdo 173/1996). Žalobca nemôže niesť dôsledky vydedenia, pretože nezavinil situáciu, ktorá vznikla tým, že poručiteľ ho ako potomka neuznával. K odvolacej námietke, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav o platení výživného poručiteľom žalobcovi a neuviedol zásadné dôkazy (t.j. že poručiteľ mal vážny dôvod pochybnosti o otcovstve, že počínanie matky žalobcu mu spôsobilo celoživotné ochorenie a žalobca mu nikdy neposkytol potrebnú pomoc v starobe či chorobe), odvolací súd uviedol, že z obsahu rozsudku ako aj z obsahu spisu je zrejmé, že prvostupňový súd svoje skutkové zistenia odvodil od skutočností, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov, t.j. z prednesov účastníkov, listinných dôkazov a následne vec aj správne právne posúdil. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/ až 3/. Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnili ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že postupom súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom a ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.,

podľa ktorého konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Namietali, že odvolací súd rozhodol rozsudkom bez pojednávania napriek tomu, že bolo potrebné vzhľadom na uplatnený odvolací dôvod (neúplne zistený skutkový stav veci súdom prvého stupňa) v odvolacom konaní doplniť dokazovanie, čo mohlo mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci. Za rozhodujúcu okolnosť považovali posúdenie otázky danosti vydedenia – teda to, či sa žalobca správal k poručiteľovi v súlade s dobrými mravmi. Podľa názoru dovolateľov boli naplnené materiálne i formálne podmienky vydedenia žalobcu, ktorý sa ani v čase dospelosti (kedy sa mohol riadiť svojim vlastným úsudkom) nepodieľal na výdavkoch poručiteľa (ani súvisiacich s jeho pohrebom), nepodnikol žiadny vážny krok, aby sa s poručiteľom skontaktoval (napr. telefonicky). Nikdy nenapísal poručiteľovi list, neposlal pozdrav, neprejavil záujem o jeho zdravie návštevou v nemocnici, neprejavil úctu. K skutkovým tvrdeniam dovolateľa označili dôkazy, neboli riadne poučení v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p., napriek tomu súdy nevykonali dokazovanie v potrebnom rozsahu, odvolací súd ani nenariadil pojednávanie, čím žalovaným odňal možnosť konať pred súdom. Pokiaľ ide o inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, túto dovolateľa v podstate vidia v nedostatočnom alebo nesprávne zistenom skutkovom stave veci, nesprávnom hodnotení dôkazov, nemožnosťou uplatniť ďalšie dôkazy v odvolacom konaní, nemožnosťou klásť svedkyňi otázky vychádzajúce z toho, že 1/ rozsudok bol vynesенý na základe nepreukázaných tvrdení, 2/ žalovaní nemohli uplatniť ďalšie dôkazy pred odvolacím súdom, 3/ zloženie odvolacieho senátu bolo sčasti rovnaké, ako v konaní o určení otcovstva poručiteľa (kde bola predsedníčkou senátu JUDr. E. B.), čo mohlo ovplyvniť priebeh odvolacieho konania; v konaní o určení otcovstva neboli akceptované poručiteľové pripomienky a požiadavky, 4/ žalovanému nebolo dovolené klásť otázky svedkyňi (matke žalobcu) na pojednávaní 1. decembra 2009. Žalovaný sa k nezrovnalostiam vo výpovedi tejto svedkyne viackrát vyjadroval, tieto vyjadrenia súd ani nečítal. Dovolateľa sa preto domáhajú ich podrobného hodnotenia súdom, 5/ nesúhlasili so záverom odvolacieho súdu, ktorý vychádzal z posudzovania vzťahu poručiteľa k žalobcovi (nie aj opačne) a celú vinu kládol iba poručiteľovi, hoci bol vzťah poručiteľa a žalobcu výrazne ovplyvnený i matkou žalobcu, 6/ súd nezohľadňoval, že svedkyňa poskytovala nepravdivé výpovede, čo viedlo k vytvoreniu nepriaznivého obrazu poručiteľa, 7/ súd neuviedol, že matka žalobcu marila styk poručiteľa a žalobcu; neprezradila kde poručiteľ býva; nepredstavila ich pri stretnutí v meste; poručiteľ pozval žalobcu do domáceho prostredia s dokladom o štúdiu, 8/ súd nezohľadnil, že poručiteľ

prispieval na výživu žalobcu nad rámec svojich súdom stanovených povinností, nežiadal o zníženie výživného i keď bol už dôchodcom, lebo mal záujem, aby žalobca doštudoval.

Žalobca navrhol dovolanie žalovaných 1/ až 3/ zamietnuť, považujúc uplatnené dovolacie dôvody za neopodstatnené. Argumentoval, že žalovaní neunesli dôkazné bremeno pre svoje tvrdenia, ktoré v konaní uvádzali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), splňajúci podmienku povinného zastúpenia (§ 241 ods. 1 O.s.p.), predovšetkým skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, aj to však nie v každom prípade, ale iba ak podanie dovolania pripúšťa zákon – v zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. ním totiž možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Zmyslom dovolania je preskúmanie napadnutého rozhodnutia – v prípadoch stanovených zákonom – z hľadiska v zákone určených dovolacích dôvodov a dosiahnutie nápravy tam, kde rozhodnutie napadnuté dovolaním nemôže obstáť z aspektu opodstatnenosti v dovolaní uplatneného dovolacieho dôvodu. Dovolanie je v uvedenom zmysle zároveň procesný prostriedok (nástroj), ktorým zákon vytvára účastníkovi konania procesnú možnosť, aby v prípadoch (a za podmienok) v zákone uvedených spochybnil opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a dosiahol nápravu väd alebo nesprávností napadnutého rozhodnutia.

Mimoriadna povaha dovolania v rámci systému opravných prostriedkov sa prejavuje aj v tom, že účastník konania nemôže úspešne podať dovolanie z akéhokoľvek dôvodu, ale len z dôvodu uvedeného v zákone (z tzv. dovolacieho dôvodu). Občiansky súdny poriadok upravuje tri samostatné dovolacie dôvody. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p.,

b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Treba dodať, že dovolací súd je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil; dovolacie dôvody neposudzuje podľa toho, ako ich označil dovolateľ, ale podľa ich obsahu.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovolaním žalovaných nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ani rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolaním je napadnutý potvrdzujúci rozsudok, ktorý ale nevykazuje znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. Prípustnosť dovolania žalovaných preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Z uvedeného vyplýva, že dovolanie žalovaných nie je procesné prípustné v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., čo nachádza svoju relevantnosť v možnosti uplatnenia uvádzaných dovolacích dôvodov a v nadväznosti na to i povinnosti zákonom vymedzenej prieskumnej činnosti dovolacieho súdu (vid' nižšie).

K jednotlivým dovolacím dôvodom treba uviesť, že (pokiaľ sú splnené procesné predpoklady – najmä čo do včasnosti podania dovolania a jeho podania oprávnenou osobou) zakladá existencia procesnej vady konania v zmysle § 237 O.s.p., na ktorú poukazuje

ustanovenie § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p., nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho opodstatnenosť. Pri existencii tzv. inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávnom právnom posúdení veci (ktoré je v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. tretím dovolacím dôvodom) je situácia odlišná v tom, že uvádzané dovolacie dôvody nezakladajú prípustnosť dovolania, sú však relevantnými dovolacími dôvodmi (len) v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad. Z uvedeného vyplýva, že dovolatelia sa v tomto prípade s úspechom nemôžu dovolávať dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Dovolaciemu súdu nie je daná možnosť zaoberať sa takto uplatnenými dovolacími dôvodmi.

Pre účely predmetného dovolacieho konania je vhodné zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd nie je treťou inšinciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. dovolací súd uvádza, že o procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že z hľadiska posúdenia existencie niektorej

z procesných vád v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných vád.

Existencia vád v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. nebola v dovolaní namietaná a v dovolacom konaní nevyšla najavo.

Žalovaní v dovolaní namietajú existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký procesne nesprávny postup súdu, ktorým sa účastníkovi odníma možnosť realizovať procesné práva priznané účastníkovi občianskeho súdneho konania. Dovolatelia tvrdenú procesnú vadu konania vyvodzujú z toho, že odvolací súd nenariadil pojednávanie na správne zistenie skutkového stavu veci, ktoré bolo uplatneným odvolacím dôvodom, pritom nedošlo ani k ich riadnemu poučeniu súdom v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p.

V súvislosti s uvedenou námietkou žalovaných je treba uviesť, že v konaní pred súdom prvého stupňa boli žalovaní účastníci opakovane poučení podľa § 120 ods. 4 O.s.p. najprv písomne (viď č.l. 41 a 42 spisu) a následne aj na súdnom pojednávaní 21. januára 2010 (viď č.l. 98 spisu). Tvrdenie v dovolaní v tejto časti nenachádza oporu v obsahu spisu.

Žalovaní ďalej namietali, že im bola odňatá možnosť pred súdom konať tým, že odvolací súd prejednal ich odvolanie a meritórne rozhodol bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z., ktorý bol platný a účinný v čase rozhodovania odvolacieho súdu, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Z vyššie citovaných ustanovení § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. vyplýva, že (len) v prípadoch uvedených v § 214 ods. 1 O.s.p. je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie, v ostatných prípadoch však môže rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. O tom, či v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O.s.p. bude nariadené odvolacie pojednávanie, rozhoduje odvolací súd.

V danom prípade: a/ odvolací súd dospel k záveru, že netreba zopakovať alebo doplniť dokazovanie, stotožňujúc sa v celom rozsahu so skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa a jeho právnym posúdením veci podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p., b/ súd prvého stupňa nerozhodol bez pojednávania, keď pojednávanie nariadil a uskutočnil 15. októbra 2009, 1. decembra 2009 a 21. januára 2010 a c/ nariadenie odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Vzhľadom na to nebolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie. Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľov konať pred súdom.

Pokiaľ žalovaní odvolaciemu súdu vyčítali, že v odvolacom konaní nevykonali ďalšie dôkazy, je nutné zdôrazniť, že uvedená námietka za danej procesnej situácie nie je dôvodná, pretože odvolací súd o odvolaní žalovaných rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., a teda nemal povinnosť (ani právnu možnosť) vykonávať dôkazy spôsobom uvedeným v § 122 O.s.p.; navyše, o možnosti predložiť alebo označiť dôkazy len v konaní pred súdom prvého stupňa boli dovolatelia riadne poučení podľa § 120 ods. 4 O.s.p. Napokon je súdna prax jednotná v názore, že pokiaľ ide o námietku nevykonania všetkých navrhovaných dôkazov (ak súd niektorý dôkaz nevykoná), môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000). Treba zdôrazniť, že k procesným právam účastníka nepatrí, ako sa dovolatelia mylne domnievajú, aby bol súdom vykonaný každý ním navrhnutý dôkaz. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p., § 211 ods. 3 O.s.p.). Ak súd rozhodne, že navrhnuté dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup odnímajúci účastníkovi

konania možnosť konať pred súdom. K uvedenej námietke žalovaných treba dodať, že súd neodníme účastníkovi možnosť pred ním konať ani tým, že (prípadne) nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov; jeho rozhodnutie môže byť síce z tohto dôvodu vecne nesprávne, ale to ešte samo osebe nevedie k zmätočnosti rozhodnutia a nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Pokiaľ dovolatelia namietajú, že súdy pri rozhodovaní vychádzali z neúplných skutkových zistení, neprihliadali na všetky zistenia (napr. ohľadom plnenia vyživovacej povinnosti poručiteľa voči žalobcovi nad súdom stanovený rámec, o poručiteľom pozvaní žalobcu do domáceho prostredia, o nezohľadnení poručiteľových námietok v konaní o určenie otcovstva k žalobcovi a pod.), ide po stránke obsahovej o námietku, že v konaní došlo k tzv. inej (než v § 237 O.s.p. vymenovanej) procesnej vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; takáto dovolateľmi tvrdená vada (i keby k nej v konaní došlo) by mohla byť síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), sama osebe by ale nezakladala prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Pokiaľ žalovaní namietajú nesprávnosť právneho posúdenia veci súdmi (napríklad aj v tom, že súdy mali posudzovať nie len vzťah poručiteľa k žalobcovi, ale naopak, aj vzťah žalobcu k poručiteľovi; že existujú dôvody vydedenia pre správanie sa žalobcu k poručiteľovi), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. I keby tvrdenia dovolateľov boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľmi vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho

(ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

K dovolacej námietke žalovaných, že im bola súdom odopretá možnosť klásť otázky svedkyni Ing. E. K. (matke žalobcu) na pojednávaní 1. decembra 2009 dovolací súd uvádza:

Možnosť (a teda právo) klásť otázky svedkovi zo strany účastníkov konania so súhlasom súdu vyplýva z ustanovenia § 126 ods. 3 O.s.p. Taktiku prípravy, realizácie i samotný priebeh výsluchu svedka realizuje súd spravidla tak, že najprv zistí totožnosť svedka, jeho vzťah ku konaniu a jeho účastníkom, poučí svedka o jeho procesných právach a povinnostiach (najmä práve odoprieť výpoveď a trestných následkoch krivej výpovede), následne svedka vyzve, aby súvisle vypovedal o predmete výsluchu, na jeho doplnenie mu súd a následne s jeho súhlasom i účastníci môžu klásť otázky. Realizácia namietaného práva nastáva pri splnení dvoch kumulatívnych predpokladov, a to 1/ povinnosti súdu vytvoriť účastníkovi konania procesnú možnosť na polozenie otázok svedkovi a 2/ zjavnému prejavu vôle účastníka na polozenie konkrétnej otázky, o pripustení ktorej rozhoduje súd. Z obsahu zápisnice o pojednávaní z 1. decembra 2009 vyplýva, že po súvislej výpovedi svedkyne vytvoril súd priestor žalovanej 3/ Ing. L. D., ktorá využila možnosť zhodnotiť výpoveď svedkyne, keď uviedla, v čom ju považuje za nepravdivú – toto svoje stanovisko bližšie rozviedla aj v písomnom stanovisku z 21. decembra 2009 (č.l. 76 - 80). K výpovedi svedkyne sa vyjadrila aj žalovaná 2/ Ing. D. B. podaním z 20. decembra 2009 (č.l. 92 - 94 spisu). Obsah úkonu o výsluchu svedkyne zachytený súdom v zápisnici o pojednávaní z 1. decembra 2009 nenasvedčuje tomu, že by súd bránil v kladení otázok žalovaným pri výsluchu svedkyne alebo nevytvoril možnosť vyjadriť sa k výpovedi svedkyne, nenasvedčuje ani tomu, že by žalovaná 3/ alebo ďalší žalovaní iniciovali (uplatnili) polozenie konkrétnych otázok svedkyni. Nie je zrejmé, že by žalovaní zmarenie tohto práva súdom namietali neskôr v konaní (napr. v odvolaní). Žalovaná 2/ a 3/ v uvádzaných stanoviskách k výpovedi svedkyne neargumentovali znemožnením ich práva klásť svedkyni konkrétne otázky, nedožadovali sa ani doplnenia zápisnice o pojednávaní a proti jej zneniu nevzniesli námietky (§ 40 ods. 2 O.s.p.). Porušenie namietanej povinnosti z obsahu spisu dovolací súd nezistil. Pre úplnosť je vhodné uviesť, že v prípade, ak nebol v konaní vykonaný dôkaz zákonom

upraveným spôsobom, ide o prejav tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 257/2010).

S prihliadnutím na obsah dovolania, v ktorom sa uvádza, že priebeh tohto konania ovplyvnila aj skutočnosť, že JUDr. E. B. mala byť predsedníčkou senátu v konaní o určení otcovstva poručiteľa k žalobcovi, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či rozhodoval vo veci zákonný sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.).

Rozhodovanie vylúčeným sudcom (§ 237 písm. g/ O.s.p.) nastáva v prípadoch, ak u sudcu prejednávajúceho a rozhodujúceho veci (“zákonného sudcu”) existujú preukázateľné zákonom prezumované dôvody v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),
2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie bod 2.).

Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.).

Vzhľadom na vyššie uvedené tvrdenie, že sudkyňa JUDr. E. B. rozhodovala ako sudkyňa aj v inom konaní týkajúcom sa účastníkov tohto konania, pokiaľ ide o dovolateľmi namietanej vady konania (vychádzajúc z obsahu tejto námietky) podľa § 237 písm. g/ O.s.p., dovolací súd dospel k záveru, že konanie nie je postihnuté touto vadou, keďže na tvrdenú skutočnosť dopadá § 14 ods. 3 O.s.p. a naplnenie dôvodov v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. nebolo zistené.

Pokiaľ dovolatelia uviedli ako dovolací dôvod, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, dovolací súd na tieto námietky žalovaných nemohol prihliadať. Uvedené skutočnosti by mohli byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Možno teda uzavrieť, že dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. a keďže dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalovaných odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal, nakoľko si ich neuplatnil.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. júna 2012

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková